NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok IV. Kraków, niedziela 13 lutego 1921 Nr. 41.

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 229. — Konto czekowe Poczt. Kasy Oszczędn. Nr. 141.123.
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi.
Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione.
Redakcya rękopisów nie zwraca.
Redaktor naczelny przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Nru 5 Mk

Prenumerata: w Krakowie i na prowincyi mies. 120·—, kwart. 350·— Mk
w Krakowie z odnoszeniem do domu . . . 130·—, „ 380·— „
Na prowincyi: z przesyłką pocztową 135·—, „ 405·— „
Za granicą: z przesyłką pocztową . . . 185·—, „ 555·— „
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 3·— Mk., wiersz nonparel 1-szpalt. Mk 10. Nadesłane Mk 25·—. Wiersz nonparelowy 1 szp po kronice Mk 35·—, przed kroniką 45 Mk. Wiersz nonp. 1 szp na I. stronie 55 Mk. Zawiadomienia ślubne i gratulacye 100 Mk

Klucz sytuacyi w Ameryce.

Kraków, 12 lutego.

(g) Przed zebraniem się ostatniej konferencyi międzysojuszniczej w Paryżu, oświadczył ambasador St. Zjednoczonych we Francyi, Wallace, w imieniu swego rządu, że tenże w konferencyi paryskiej nie weźmie żadnego udziału, choćby nawet dla celów informacyjnych. Z faktem tym rządy koalicyi się wówczas pogodziły, bo po ostatnich wyborach w Ameryce krok ten rządu waszyngtońskiego nie był już niespodzianką.

I na Quai d'Orsay obradowano przez przeszło tydzień, nie oglądając się wcale na Amerykę i powzięto znane uchwały, z których najważniejsze dotyczą sumy i sposobu indemnizacyi odszkodowania niemieckiego. Aż tu „nagle", gdy premierowie już się rozjechali do swoich państw, a p. Briand w parlamencie francuskim zaczął bronić swego stanowiska na konferencyi, oczy wszystkich zwróciły się ku— Ameryce. Nie tylko we Francyi i Anglii, lecz także w Niemczech.

Wydawać się to może rzeczą dziwną. Skoro Stany Zjednoczone dały podczas ostatnich wyborów tak niedwuznacznie do poznania, że się nie chcą mieszać do spraw europejskich, skoro nie ratyfikowały wcale traktatu wersalskiego i skoro z drugiej strony państwa ententy, wiedząc dobrze o tem, same zabrały się do czuwania nad jego wykonaniem — skąd więc pochodzi ten zwrot i dlaczego nagle oczy wszystkich spoczęły na Białym domu w Waszyngtonie?

Wyjaśnienie niezbyt trudne. Tak St. Zjednoczone, jak i Europa opamiętały się z okazyi uchwał paryskich i zrozumiały, że doktryna Monroego e contrario, hasło niemieszania się jednego kontynentu w sprawy drugiego, nie da się urzeczywistnić. Zanadto silnie pod względem ekonomicznym są te dwie części świata związane ze sobą, a również wspólnie przeżyte dni wojenne na polach Francyi, pozostawiły po sobie głębsze następstwa. Jankesi jednak nie dają dużo na sentymenty a reagują wówczas, gdy zostają naruszone interesy materyalne.

A to się stało na ostatniej konferencyi państw sprzymierzonych w Europie. Tutaj uchwalono, jak wiadomo, jako sposoby ściągania od Niemców odszkodowania dla koalicyi, cło 12½ procentowe na eksport niemiecki i kontrolę niemieckich pożyczek zagranicznych. Oba te punkty dotykają bezpośrednio wszystkich klientów niemieckich zagranicą i mogą — nie muszą jednak — prowadzić do większego obciążenia niemieckich odbiorców zagranicznych. Dlatego też prasa i politycy niemieccy uderzyli najsilniej — acz z przesadą — w te właśnie postanowienia konferencyi paryskiej, chcąc sobie tem oczywiście pozyskać miarodajne sfery handlowe i finansowe Ameryki. Za Oceanem zaczęły się też pojawiać głosy sceptyczne o uchwałach paryskich, a giełda nowojorska — najczulszy barometr — odpowiedziała na te uchwały — zniżką walorów europejskich, w szczególności funta angielskiego i franka francuskiego.

W Paryżu i Londynie poważny zapanował niepokój. Bo też podobny kablotelegram z Nowego Jorku czyni spustoszenie w City londyńskiej i na giełdzie paryskiej, a rząd w takim wypadku ma obowiązek ze strony niejako politycznej, przeciwdziałać niebezpieczeństwu, zagrażającemu życiu gospodarczemu.

Lecz Briand i Lloyd George z jeszcze ważniejszych powodów poczuwają się do obowiązku zwracania bacznej uwagi na Amerykę. Nie wolno zapomnieć o tem, że Francya i W. Brytania są dłużnikami St. Zjednoczonych. Anglia nie mogła podczas wojny światowej sama wziąć na siebie całego ciężaru finanso-

Wyjazd min. Steczkowskiego do Rygi.

Warszawa. PAT. Minister skarbu Dr. Steczkowski wyjechał o 9 i pół rano do Rygi drogą na Wilno. Ministrowi towarzyszy tylko jeden urzędnik ministerstwa skarbu.

Porozumienie w sprawie złota rosyjskiego.

Ryga. (Rps). „Siewodnia" komunikuje, że między delegacyą polską i sowiecką nastąpiło porozumienie w sprawie złota. Delegacya polska zgodziła się na propozycye delegacyi sowieckiej, na zasadzie której Polska otrzymuje od Rosyi sow. 30 milionów 700 tysięcy marek w złocie. W kołach konferencyi przypuszczają, że po rozstrzygnięciu tej ważnej kwestyi dalsze pertraktacye odbywać się będą w przyśpieszonem tempie i że podpisanie traktatu pokojowego może jeszcze nastąpić w ciągu bieżącego miesiąca.

Sprawy polskie na posiedzeniu Rady Ligi narodów.

Genewa. (E. E.). Na posiedzeniu Rady Ligi Narodów w dniu 21 b. m. rozpatrywane będą i rozstrzygnięte następujące sprawy, dotyczące Polski: 1) konflikt polsko-litewski — referent Bourgeois, 2) ostateczne zatwierdzenie konstytucyi wolnego miasta Gdańska, 3) sprawa wyrobu amunicyi w Gdańsku, 4) sprawa rady portowej w Gdańsku. Powyższe sprawy referować będzie ambasador japoński Ishii, 5) sprawa petycyi ukraińskiej co do sytuacyi w Galicyi Wschodniej — referent Hymans, 6) epidemia tyfusu w Polsce — referet Drummond.

Posiedzenie Rady odbędzie się w Paryżu

Paryż. PAT. Havas donosi: Posiedzenie rady Ligi Narodów, które miało być otwarte w dniu 21 lutego w Genewie, odbędzie się w tymże dniu w Paryżu.

Przed rozstrzygnięciem sprawy wileńskiej.

Genewa. PAT. Havas. Komitet Rady Ligi narodów dla spraw polsko-litewskich doniósł o otrzymaniu od rządu polskiego i litewskiego odpowiedzi na notę swoją z grudnia roku zeszłego. Komitet stwierdza z zadowoleniem, że odpowiedzi te są dowodem, że Polska i Litwa przyjmują bez zastrzeżeń proponowane przez radę dnia 28 października zeszłego roku rozwiązanie sporu przez konsultacyę. Rada zawiadomi oba rządy o dniu przybycia na sporny teren wojsk międzynarodowych.

Paryż. PAT. Havas donosi: Rada Ligi narodów pracując nad uregulowaniem konfliktu polsko-litewskiego, stara się rozwiązać ten problemat bez jakiegokolwiek mieszania się w stosunki pomiędzy obu temi państwami z jednej strony, a innemi państwami z drugiej strony. W razie starcia wojennego pomiędzy sąsiadami, międzynarodowy kontyngent wojskowy opuściłby terytoryum plebiscytowe, unikając wszelkiego kontaktu z tą czy z inną stroną nieprzyjacielską.

O uznanie Litwy kowieńskiej.

Genewa. PAT. Havas donosi: Komitet genewski rady Ligi Narodów wystosował do rady Ligi propozycyę, aby interweniowała u wielkich mocarstw za uznaniem de jure państwa litewskiego.

—o-o—

Polityka rosyjska Ameryki.

Ameryka uznaje państwa bałtyckie.

Genewa. (Tel. wł.). Z Marion (Ohio) donoszą: Sekr. stanu Davis oświadczył w sprawie polityki St. Zjednoczonych wobec Rosyi sowieckiej m. in.:

St. Zjednoczone nie miały nigdy zamiaru odbudowania dawnych granic państwa rosyjskiego ani narzucenia jakiemukolwiek terytoryum nierosyjsiemu panowanie Wielkiej Rosyi. Twierdzenie, jakoby rząd amerykański zaproponował oficyalnie przywrócenie integralności terytoryalnej Rosyi i panowanie jej nad Litwą, Łotwą i Estonią, jest fałszywe.

Rosyanie mają z pewnością interes w tem, aby z czasem przyłączyli się do poglądu, wyrażonego w nocie departamentu stanu z 10 sierpnia, w której doniesiono im, że dopiero wtedy będą mogli być uznani za państwo, odpowiadające za los Rosyi, jeżeli mieć będą rząd, uznany przez większość jako jej wyraz.

wszła wojny i gdy w r. 1917 Ameryka wstąpiła w szeregi koalicyi, pospieszyła swoim sprzymierzonym przedewszystkiem z pomocą pieniężną. Uczyniła to jednak w tej formie, że długiem obciążyła przedewszystkiem Anglię, ta zaś wypożyczała z tych sum Francyi, Włochom i t. d. Po zakończeniu wojny pozostał poważny dług międzysojuszniczy, który „Daily Mail" oblicza na blisko cztery miliardy funtów. Zaś same wierzytelności Ameryki u koalicyi dochodzą do sumy dwóch miliardów funtów.

Jeszcze na konferencyi pokojowej w Paryżu, zaproponował delegacyi amerykańskiej zastępca angielskiego ministerstwa skarbu w delegacyi angielskiej, prof. Keynes, skreślenie całego długu międzysojuszniczego. A w słynnej swojej książce „o gospodarczych skutkach traktatu pokojowego", uzasadnił prof. Keynes obszernie tę swoją propozycyę, pisząc że „uważa to (skreślenie) za nieodzowny warunek pszyszłego dobrobytu świata".

Propozycyi tej wówczas nie uchwalono, a sprawa ucichła na długi czas. Sprzymierzeni, znając dobrze nastrój w Ameryce, liczyli się z oporem St. Zjednoczonych w tym punkcie i uważali, że już i z tego powodu nie pozostaje im nic innego, jak wydobycie od Niemiec jak największej sumy odszkodowania.

Gdy po ustaleniu tej ostatniej, zaczęły się odzywać w Ameryce głosy niezadowolenia, uważano w Londynie za stosowne stwierdzić, że i Ameryka, gdy chodzi o likwidacyę wojny, jest nieustępliwą. W Birmingham, gdzie po Lloydzie Georgeu przemawiał także ang. minister skarbu Chamberlain, wyjawił tenże, co dotych czas było nieznanem, że swego czasu zwrócił się rząd brytyjski do Wilsona z propozycyą zanulowania przez Amerykę długu angielskiego, przyrzekając, że to samo uczyni Anglia wobec swoich dłużników. Wilson wówczas odmówił. W senacie amerykańskim zaś potwierdził to przed kilku dniami sekretarz stanu dla finansów.

W Londynie zawrzało po tem „odkryciu". Rząd odsłonił jeszcze jedną „tajemnicę": oto w przyszły wtorek wyjeżdża do Ameryki lord Chalmers celem przeprowadzenia tam przynajmniej konsolidacyi długu angielskiego, t. zn. oznaczenia terminu jego płatności i planu amortyzacyi.

A we Francyi zaniepok... objawiło się z innego jeszcze powodu: nie... ne są plany Hardinga co do polityki jego wobec Niemiec, a chodzą słuchy, że ma on zamiar natychmiast, po objęciu 4 marca urzędowania w Białym Domu, zawrzeć pokój odrębny z Niemcami. Dla Francyi byłaby to rzecz groźna i dlatego wystosował Briand na łamach paryskiego wydania amerykańskiego „Chicago Tribune" gorący apel do narodu amerykańskiego, by przyszedł z pomocą Francyi w jej walce o odszkodowanie niemieckie. „Jedność wszystkich narodów, które na polach bitew walczyły, wspólnie w obronie wolności — czytamy w apelu premiera francuskiego — jest nieodzowną dla rozwiązania problemów gospodarczych, znajdujących się obecnie na porządku dziennym".

Na apel ten nie odpowiedziano jeszcze z tamtej strony O... Przed 4 marca odpowiedź tej nadejś... e może. Dopiero w dniu, w którym następca Wilsona zamieszka w Białym Domu w Waszyngtonie, możemy usłyszeć głos rozstrzygający ze Stanów Zjednoczonych. I dlatego prasa francuska — z motywów wręcz przeciwnych, również prasa niemiecka — radziły odroczyć konferencyę londyńską, gdzie Niemcy mają w myśl ostatniego oświadczenia premiera brytyjskiego w Birmingham, przedłożyć swoje kontrpropozycye. Zdanie bowiem Hardinga, tak w sprawie długu międzysojuszniczego, jak i w sprawie odszkodowania niemieckiego, dla decyzyi tej konferencyi ma znaczenie pierwszorzędne... niektórzy spodziewają się nawet, że H... wyśle na konferencyę londyńską swego ...ata.

...asem termin konf...i zostal już ...i rząd niemiecki został oficyalnie zaproszony, aby na 1 marca wysłał do Paryża swoich delegatów.

„Czy rządy państw ententy — zapytuje „Temps" — zamierzają rozstrzygnąć problemat odszkodowań bez naradzenia się z nowym rządem St. Zjednoczonych? Jeśli tak, to konferencya w Londynie zbierze się za późno. Jeżeli nie, zbierze się za wcześnie" — konkluduje organ paryski.

Jest jednak prawdopodobnem, że konferencya londyńska przedłuży się z powodu spraw wschodnich, a wówczas głos Ameryki jeszcze zaważy na szali jej postanowień.

Walka z drożyzną, paskarstwem i zbytkiem

Warszawa. PAT. Ministerstwo spraw wewnętrznych komunikuje: Wykonując uchwałę rady ministrów w sprawie zwalczania drożyzny i lichwy, minister spraw wewnętrznych rozesłał do wszystkich województw oraz komisarza rządu na miasto stoł. Warszawę depeszę polecającą zastosowanie jak najenergiczniejsze rozporządzalnych środków w kierunku depowożenia urzędom walki z lichwą oraz upoważnił ich osobiście do internowania paskarzy wojennych na podstawie ustawy wyjątkowej. Jednocześnie z depeszą został rozesłany statut Komitetu społecznego do walki ze zbytkiem i lichwą z poleceniem dania inicyatywy wojewodów i starostów do zawiązania tych komitetów, których zadaniem jest współdziałanie z władzami i zwalczanie drożyzny. Udział ten ma się wyrażać we wykonaniu odezw rządu do producentów w sprawie niepodnoszenia cen, przez propagandę bojkotu drogich towarów i przez zwalczanie zbytku. Zaznacza się, że w Komitetach pożądani są przedstawiciele organizacyi zarówno konsumentów jak i producentów. Środki zmierzające do osiągnięcia celu są podane w drugim i trzecim artykule wspomnianego statutu, które określają cel: 1) walka ze wszelkim zbytkiem, 2) propaganda bojkotu drogich towarów, zwłaszcza sprowadzanych z zagranicy, 3) opiniowanie w sprawie środków walki z lichwą oraz komunikowanie władzom o wszelkiem przekroczeniu przepisów dotyczących walki z lichwą, spekulacyą i drożyzną 4) wskazywanie władzom składów ukrytych towarów i współdziałanie w zastosowaniu skutecznych środków dla umożliwienia przeniesienia takich składów tam przeznaczenia właściwego. Artykuł trzeci mówi o środkach służących do osiągnięcia powyższych celów. Komitety mają prawo 1) propagować w słowie i piśmie powstrzymywanie się od nabywania przedmiotów zbytku, szczególnie sprowadzanych z zagranicy, komunikować władzom o przekroczeniach przeciwko przepisom o walce z lichwą i spekulacyą. 2) Opracować zastosowanie sposobów walki z drożyzną i lichwą i przedkładać do warunków miejscowych najskuteczniejszych opracowane wnioski władzy właściwej, 3) propagować wstępowanie do istniejących już i zakładanie nowych współdzielni. Artykuł czwarty opiewa, że członkami Komitetu mogą być osoby obojga płci.

—o—o—

Z obrad Sejmu.

Warszawa. PAT. Dzisiejsze 209 posiedzenie sejmu rozpoczęło się dyskusyą nad wnioskiem nagłym w sprawie wypadków zatrucia chlebem. Wniosek domaga się, aby rząd przeprowadził surowe śledztwo wszędzie, gdzie znajdują się piekarnie i składy mąki, aby pozamykał piekarnie niemające prawa wypieku, a winnych, którzy mają mąkę z domieszkami oddał pod sąd doraźny. Po wyjaśnieniach ministra sprawiedliwości i kierownika ministerstwa zdrowia publicznego, który wspomniał o bliskiem ukazaniu się rozporządzenia normującego porządek w piekarniach w całem państwie, nagłość wniosku uchwalono, a wniosek odesłano do komisyi.

Po odroczeniu rozprawy nad ustawą o ubezpieczeniach państwowych i państwowej dyrekcyi ubezpieczeń przystąpiono do dalszej dyskusyi nad exposé prezydenta ministrów, w której zabierali głos pos. Dr. ...owicz, (Nar. Zjedn. Lud.) i ks. Rosset (Zjedn. mieszcz.).

Następne posiedzenie we wtorek.

O równouprawnienie religijne w Polsce.

Warszawa. (Tel. wł.) „Kuryer Polski" ogłasza list profesora uniwersytetu warszawskiego i generalnego superintendanta kościoła ewangelickiego w Królestwie Polskiem przeciwko uchwale sejmowej z dnia 4 lutego, opiewającej, że Naczelnikiem Państwa polskiego może być tylko katolik. Ksiądz Bursche twierdzi, że ta uchwała złamie zasadę równouprawnienia wyznań, a na zagranicy sprawi jaknajgorsze wrażenie, ponieważ ściągnie na Polskę zarzut nietolerancyi. Dlatego też ksiądz Bursche twierdzi, że ci posłowie, którzy głosowali za ową uchwałą sejmową wyrządzili Polsce niesłychaną krzywdę.

W sprawie mąki rumuńskiej.

Konferencya u gen. delegata.

Lwów. PAT. Pod przewodnictwem gen. delegata rządu dra Galeckiego odbyła się kilkugodzinna konferencya przy udziale reprezentantów min. aprowizacyi, Puzapu, państwowego urzędu zbożowego, i dyrekcyi kolei, celem zaradzenia przeszkodom, na jakie natrafiła dotychczasowa dostawa zboża z Rumunii. Ustalono pewne wytyczne, których zastosowanie niezawodnie już niebawem usunie dotychczasowe niedomagania. W szczególności ustalono, że cała w Rumunii zakupiona ilość zboża przypada wyłącznie dla Małopolski. Celem przyspieszenia dostawy zboża postanowiono rozdzielić je na więcej młynów w kraju. Ponadto ustanowiono w Kołomyi specyalną komisyę, której zadaniem będzie badać nadchodzące zboże pod względem jakości i odsyłać zboże nie odpowiadające warunkom dotyczącej umowy.

Polska żąda rozbrojenia „Reichsweary" w Prusach Wsch.

Gdańsk. PAT. Tutejsze dzienniki donoszą z Paryża: Poselstwo polskie w Paryżu zwróciło się do Rady najwyższej z żądaniem rozbrojenia niemieckich oddziałów ochotniczych w Prusach Wschodnich, Polska żąda przedewszystkiem ustalenia maksimum siły wschodnio-pruskiej Reichswehry, zniesienia tajnych organzacyi oraz rozbrojenia pięciu kategoryi robotników, wreszcie zabezpieczenia granic polkich od strony Litwy.

Burza w parlamencie austryackim.

Przyczyną — nagonka antysemicka na sztukę Schnitzlera.

L. Wiedeń. (Telefonem). Rząd zakazał dalszego wystawiania sztuki Schnitzlera „Taniec miłości" (Reigen). Zakaz nastąpił pod wpływem silnej agitacyi antysemickiej, kierowanej przez organ antysemitów wiedeńskich „Reichspost". Zarządzenie nastąpiło z pominięciem namiestnika dolnej Austryi, jako pierwszej instancyi, przyczem zaznaczyć należy, że namiestnik wydał pozwolenie na wystawienie sztuki Schnitzlera w „Kammerspiele".

Na dzisiejszem (piątkowem) posiedzeniu Rady Narodowej doszło do burzliwych scen. Socyaliści ostro zaatakowali rząd z powodu wydanego zakazu. Pos. Leuthner, redaktor „Arbeiter Zeitung", oświadczył, że nie wdaje się w literacką ocenę sztuki, ale chodzi mu o polityczne motywy zakazu. Minister spraw wewnętrznych Glanz bronił zarządzenia swego, motywując je tem, iż sztuka Schnitzlera stanowi niebezpieczeństwo dla porządku publicznego. Minister wywodził w dalszym ciągu, że „każdy porządny człowiek pochwali zakaz rządu". Te ostatnie słowa ministra wywołały burzę na ławach socyalistycznych. Socyaliści poczęli bić w pulpity, poczem ławą ruszyli ku trybunie, ku której rzucili się również chrześcijańsko-społeczni. Wśród ogólnej wrzawy poczęły padać ze strony chrześcijańsko-społecznych wykrzykniki jak: „Juden! Judenbagage!" Wkrótce doszło do zniewag cielesnych, przyczem b. namiestnik dolnej Austryi, socyalista Sever został przez pewnego posła antysemickiego spoliczkowany. Wśród ogólnego zamieszania zabiera głos pos. Seitz, który z trudem tylko zdołał wygłosić swe przemówienie, przyczem i jemu nie zaoszczędzono obelg, jak „Saujud'l". Pos. Otto Bauer zażądał, by prezydent Izby przywołał ministra Glanza do porządku za obrazę, jaka z ust jego padła pod adresem socyalistów. Gdy prezydent ociągał się z wykonaniem tego żądania socyalistów, wybuchła ponownie wrzawa, która trwała aż do zamknięcia posiedzenia.

Na dziś zapowiedzieli socyaliści demonstracye z powodu zakazu rządu oraz awantur chrześcijańsko-społecznych w parlamencie.

Rezultaty narad paryskich.

Kraków, 12 lutego.

W Paryżu wprawdzie toczą się jeszcze narady, mające na celu sfinalizowanie porozumienia polsko-francuskiego, ale prasa krajowa jak i zagraniczna już obecnie pełną jest informacyi, podających szczegóły owego porozumienia.

I tak paryski korespondent „Gazety Warszawskiej" formułuje w następujący sposób wytyczne polityki francuskiej w stosunku do Polski:

W sprawie śląskiej Francya jest stanowczo zdecydowana wymagać, żeby plebiscyt odbył się możliwie najrychlej, dalej, żeby mieszkańcy miejscowi głosowali w innym terminie, niż emigranci, żeby załogi koalicyjne zostały wzmocnione i żeby rezultaty plebiscytu były wzięte jako podstawa do wytknięcia granicy polsko-niemieckiej.

W kwestyi litewskiej pojednawczy duch rządu polskiego sprawił dodatnie wrażenie na Francyę i Ligę Narodów. Francya zawsze jest zdania, iż najlepszem rozwiązaniem konfliktu polsko-litewskiego byłoby porozumienie oparte na zasadzie federacyi, lecz Francya rozumie, że obecne nieprzejednane stanowisko rządu kowieńskiego uniemożliwia teraz taką politykę. Wobec tego Francya uznaje w warunkach bieżących za najlepsze wyjście konsultacyę ludności w Wileńszczyźnie i pragnie, żeby ta konsultacya odbyła się jak najszybciej.

Francya przyjęła z radością do wiadomości fakt umowy wojskowej między Polską i Rumunią, opartej na wzajemnej pomocy obrony granic przeciwko bolszewikom. Możliwe jest, że później Francya przyłączy się do tej ugody. Na razie Francya zrobi wszystko, co od niej zależy, żeby podróż ministra Sapiehy do Bukaresztu uwieńczona została wzmocnieniem porozumienia polsko-rumuńskiego.

Co do rokowań ryskich, to Francya pragnie ich rychłego zakończenia, gdyż życzeniem jej jest, żeby wreszcie pokój nastał we wschodniej Europie. Francuskie koła polityczne uważają, że kwestya uznania granicy polsko-bolszewickiej będzie lepiej rozstrzygniętą, jeżeli będzie postawiona później.

Sprawa Galicyi Wschodniej była również rozpatrywana podczas tych konferencyi. Obie strony uznały, że kwestya ta została uregulowana de facto, a sankcya prawna nie jest rzeczą palącą.

Co do polskiego mandatu militarnego w Gdańsku, otrzymano wiadomość, że wysoki komisarz Ententy, generał Haking, wysłał do Ligi Narodów raport Polsce nieprzychylny. Możemy liczyć na to, że Francya użyje całego wpływu, żeby kwestya była rozstrzygnięta na naszą korzyść.

Kwestye czysto finansowe nie były rozpatrywane, lecz wypłyną one prawdopodobnie przy dyskusyi nad sprawami militarnemi. Możliwe więc jest, że minister skarbu Steczkowski przybędzie niedługo do Paryża.

„Robotnik" znowu donosi z Paryża: Prasa paryska witała Naczelnika Państwa podczas jego pobytu w Paryżu z zapałem. Rozlegały się jednak głosy przeciwko zbyt pośpiesznemu zawarciu traktatu wojskowo-finansowego i żądania gwarancyi dla kapitału francuskiego, inwestowanego w Polsce. Niektóre pisma, jak np. „Temps", broniące całości terytoryalnej Rosyi, uważają, że konflikt rosyjsko-polski może stać na przeszkodzie do ścisłej współpracy Francyi i Polski przeciw Niemcom.

GŁOSY PRASY AMERYKAŃSKIEJ.

Paryskie wydanie dziennika amerykańskiego „The Chicago Tribune" z dnia 5 lutego b. r. podaje następujące informacye o znaczeniu politycznem pobytu Marszałka Piłsudskiego w Paryżu.

„Cztery ważne informacye udzielili w Paryżu marszałek Piłsudski, prezydent Republiki polskiej i ks. Sapieha, polski minister spraw zagranicznych.

A mianowicie:

1) Między Rumunią i Polską przyszło do zawarcia przymierza odpornego.

2) Pomiędzy Polską a Czechosłowacyą przyjdzie niebawem do podpisania układu ekonomicznego. Ten układ ekonomiczny zostanie poparty przez rząd francuski.

3) Układ ekonomiczny francusko-polski będzie podpisany w najbliższych paru dniach.

4) Wzięto pod rozwagę przymierze wojskowe francusko-polskie".

Oto informacye tego dziennika amerykańskiego, który cieszy się w Paryżu dużą poczytnością.

Dodaje on w dalszym ciągu dużego artykułu poświęconego przymierzu francusko-polskiemu, że pierwsze rozważania na temat przymierza francusko-polskiego odbyły się zaraz po klęsce bolszewików pod Warszawą.

GŁOSY PRASY ANGIELSKIEJ.

Omawiając sprawę bytności Naczelnika Państwa w Paryżu, „Daily Telegraph" podkreśla przedewszystkiem doniosłość sojuszu francusko-polskiego z punktu widzenia militarnego. Dziennik ten stwierdza, iż sojusz ten będzie miał charakter obronny przeciwko ewentualnym wystąpieniom agresywnym bolszewików. Skierowany on będzie również przeciwko sojuszowi niemiecko-bolszewickiemu. Chociaż sojusz ten nie posiada charakteru przymierza w sensie urzędowym tego wyrazu, jednak bytność marszałka Piłsudskiego w Paryżu wpłynęła w znacznym stopniu na jeszcze większe zacieśnienie węzłów, łączących obydwa narody.

Omawiając wyniki wizyty Naczelnika Państwa w Paryżu, „Times" pisze w sprawie deklaracyi polsko-francuskiej:

„Briand uciekł się do sposobu dotychczas nie stosowanego, a mianowicie zaprosił do siebie ambasadorów państw, aby im zakomunikować treść deklaracyi polsko-francuskiej. Pozostając już w stosunkach serdecznego porozumienia (entente cordiale) z Anglią, Francya weszła obecnie w takie porozumienie z Polską. O ile nam wiadomo — pisze dalej dziennik — traktat przymierza między Francyą a Polską nie istnieje; będzie to jedynie układ ekonomiczny. Pomimo naogół nieprzychylnego tonu, dziennik ten jednak przyznaje, że wizyta Naczelnika Państwa w Paryżu stanowi wielki sukces dla Polski i wzmacnia szanse pomyślnego dla państwa polskiego plebiscytu na G. Śląsku.

W artykule, poświęconym stosunkom francusko-polskim, „Observer" zwalcza opinię niektórych kół angielskich, że Polska stałaby się niejako kolonią Francyi. Francya istotnie dąży do jaknajwiększego rozszerzenia sfery swych wpływów w Europie, lecz dalej jej zamiary nie idą. Francyę łączą z Polską ściśle węzły historyczne. Wizyta Naczelnika Państwa polskiego w Paryżu ma niewątpliwie wielką doniosłość polityczną. Zapowiada ona w sposób wyraźny, iż w przyszłości stanie się jeszcze ściślejszym związek między Polską a Francyą, zarówno z punktu widzenia politycznego, jak i ekonomicznego.

Z pobytu min. Monda w Palestynie.

Jak wczoraj donieśliśmy, opuścił już minister Mond Palestynę. Wraz z prof. Weizmanem zwiedził on oprócz Jerozolimy także Jaffę i Haifę, oraz szereg kolonij, jak Riszon Le-Cion, Rechoboth, Nes Cionah, Petach Tikwah i in. Wszędzie goście witani byli przez wszystkie warstwy ludności żydowskiej nadzwyczaj entuzyastycznie. Przewodniczący wydziałów gminnych w miastach i koloniach, reprezentanci rozmaitych organizacyj dali wyraz w mowach radości swej oraz przedstawili obecne położenie i postulaty żydostwa palestyńskiego. W odpowiedziach dali min. Mond i dr. Weizman wyraz swym poglądom, które szerzej rozwinęli na przyjęciu w Jerozolimie (mowy te podaliśmy obszernie. R. N. D.).

W Riszon Le-Cion dał min. Mond wyraz swej radości, że może na własne oczy stwierdzić rozwój tej pierwszej kolonii, założonej przez barona Rotszylda. Kolonia ta — mówił — jest podstawą obecnego jak i przyszłego Jiszuwu.

Przyjęcie w Tel-Awiw było nader serdeczne. Na mowę powitalną Disengofa w imieniu Waad, odpowiedział w dłuższej mowie min. Mond, starając się rozprószyć pesymistyczne poglądy Disengofa. Wszystkie okoliczności przemawiają za nami — mówił. — Przesilenie jest ogólne, a pieniądze zostaną zebrane. Żydzi, którzy w międzynarodowym świecie finansowym odgrywają tak wielką rolę, będą mogli z pewnością dokonać odbudowy tak małego kraju. Kolonie, jakie dotychczas zwiedziłem, dowodzą, jak z niczego potrafiliśmy zbudować dzieło.

Na cześć gości urządziła szkoła muzyczna „Sulamith" w Tel-Awiw wieczór muzyczny. Nazajutrz zwiedzili goście gminę w Jaffie i gimnazyum hebrajskie w Tel-Awiw.

W Petach Tikwah wyszła młodzież na koniach a starzyzna na wozach na drogę przed kolonią dla przywitania gości. Pierwsze przyjęcie odbyło się w Beth Hakneseth, drugie w sali Waadu kolonii. Przewodniczący kolonii Zalman Gissin powitał zebranych i przedstawił w krótkości rozwój kolonii; przemawiali następnie przedstawiciele kolonistów i robotników. Ten ostatni (Szapira) z naciskiem podkreślił: „Bez pracy żydowskiej, Palestyna nie będzie mogła być naszą" i zaprotestował następnie przeciwko redukcyi budżetu szkolnego.

Dłuższe przemówienie wygłosił następnie min. Mond i prof. Weizman.

W Haifie byli min. Mond i prof. Weizman gośćmi mieszkającej w Haifie rodziny Weizmanów. Przy współudziale gości odbyło się specyalne zebranie wydziału techniki. Prof. Weizman oświadczył na tem zebraniu, że pierwsze pieniądze jakie zostaną z Keren Hajesod wydane na cele kulturalne, przeznaczone będą dla dokończenia budowy techniki.

Żydostwo musi wykorzystać złotą sposobność.

Apel Jamesa Rotszylda.

Nowy Jork. (Ż. C. P.) Na bankiecie urządzonym ku czci Jamesa Rotszylda w hotelu „Astor", w którym wzięło udział 1200 osób (o czem już przed kilku dniami donieśliśmy. R. N. D.) powiedział James Rotszyld w swojej mowie m. i.:

„Rząd angielski dał Żydom złotą sposobność stania się narodem równym wszystkim narodom. Dał on nam też w Palestynie żydowskiego Naczelnego Komisarza. Balfour powiedział mi, że Anglicy spełnią swój obowiązek, ale Żydzi muszą pomódz. Apeluję dlatego do wszystkich Żydów, aby pomagali Anglii w realizacyi planów wyzwolenia narodu żydowskiego.

Niema teraz czasu na bawienie się w słowa i teorye, musimy rozpocząć praktyczną pracę. Entuzyzm jest wprawdzie konieczny, ale musimy zacząć pracować praktycznie i rozwinąć Palestynę na polu ekonomicznem i przemysłowem.

Przyjechałem jako członek Economic Council, dla którego zainteresowali się finansiści Anglii i Francyi, nawet tacy, którzy nie są syonistami i mam nadzieję, że uda mi się wzbudzić zainteresowanie także licznych amerykańskich żydów dla Economic Council. Przybyłem tu, aby odbyć narady z przywódcami syońskimi Ameryki, których szanuję i cenię i mam nadzieję, że przy wielkiem zadaniu odbudowy Erec Izrael pomocy swej nie odmówią".

Głównym celem podróży Jamesa Rotszylda do Ameryki jest zorganizowanie na wzór londyńskiej Economic Council podobnej korporacyi w Ameryce.

Emigracya żydowska do Palestyny.

Londyn. (Tel. wł.). Reuter donosi z Jerozolimy, że w ubiegłym roku przybyło do Palestyny 10.000 Żydów.

Nowe projekty ogranicz[illegible]a imigracyi do Stanów Zjed[illegible]oczonych.

Nowy Jork. Komisya senatu amerykańskiego odrzuciła wprawdzie, jak już donieśliśmy, przyjęty przez Izbę reprezentantów bill o zamknięciu imigracyi na dwa lata, i niema niebezpieczeństwa, ażeby senat uchwalił ten bill, ale przeciwnicy imigracyi przygotowują nową ustawę, któraby nie przyniosłaby za sobą na wypadek przyjęcia zupełnego zamknięcia bram Ameryki, lecz znaczne utrudnienie imigracyi. Senator Dilingham proponuje ograniczenie w tym kierunku, aby imigranci poszczególnych narodów wpuszczani byli do St. Zjednoczonych tylko w stosunku procentowym, w jakim narody te reprezentowane są w Stanach. Senator Colt, przewodniczący komisyi imigracyjnej senatu, oświadczył się za wnioskiem Dilinghama pod warunkiem, że nastąpi przedtem zgoda co do normy procentowe u pojedynczych narodowości. Ustalenie takiego klucza nie byłoby dziś rzeczą łatwą. W każdym razie istnieje w ustawodawstwie amerykańskiem tendencya do ograniczenia imigracyi, która to tendencya objawiała się zawsze, ilekroć w kraju zapanowały przesilenia gospodarcze.

Protest amer. przeciw internowaniu uchodźców ukraińskich.

Bukareszt. Amerykańskie ministerstwo dla spr. zagranicznych otrzymało wiadomość, że rząd rumuński postanowił internować w Dobrudży 12.000 uchodźców żydowskich z Ukrainy, przebywających obecnie w Bessarabii. Amerykańskie ministerstwo dla spraw zagranicznych poleciło swemu zastępcy w Rumunii, by o ile wiadomość ta okazała się prawdziwą, założył w imieniu Stanów Zjednoczonych protest na ręce rządu rumuńskiego.

Żyd. partye robot. na Ukrainie przeciwne bolszewizmowi

Lwów. „Ukraiński Wistnyk" donosi: Żydzi popierają powstańców na Ukrainie. Partye robotnicze „Poale Syon" i „Bund" przyjęły rezolucye potępiające metody rządów bolszewickich.

Z powodu tych rezolucyi stosują bolszewicy wobec Żydów represalia w Odessie i innych miejscowościach na Ukrainie. Mieli też skazać bardzo wielu Żydów na śmierć.

Min. spraw wojskowych w sprawie pogromów armii Bałachowicza.

Warszawa. Minister spraw wojskowych przesłał na ręce Marszałka Sejmu poniższą odpowiedź na interpelacyę posła Hirszhorna i tow.:

„Nadużycia, gwałty i rabunki dokonywane przez Oddz. gen. Bałachowicza są mi znane, winy za to jednak nie może ponosić M. S. Wojsk., gdyż ze swej strony uczyniło wszystko, by przeciwdziałać nadużyciom. Obecnie zaś, po internowaniu tych oddziałów w razie odszukania wśród internowanych osób winnych nadużyć, oddaje się je odnośnym sądom celem przeprowadzenia dochodzeń i pociągnięcia do odpowiedzialności za popełnione karygodne czyny.

NADESŁANE.

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

Kto winien?

(Odpowiedź na nieuzasadnione zarzuty).

Kto winien, że za 1 kilogram mąki musi się płacić 150 mkp. i wyżej; za litr mleka 30 mkp. za jedno jajo 12 mkp., za klgr. masła 450 do 480 mkp., za ser krowi 110 do 120 mkp., za klgr. mięsa 140 mkp., za wieprzowinę 200 mk. za tłuszcze wogóle do 270 mkp. za klgr., nawet za klgr. chrzanu 80 do 100 mkp., za kurę do 450 mkp., za gęś 600 do 900 mkp., za indyka 1000 a nawet 1500 mkp., ba, za kartofle obecnie 8 do 10 mkp. za kilogram? I kto winien, że to wszystko kupić można tylko w pasku, a nawet węgiel w cenie po 400 mkp. za cetn. m. lub koks w cenie 800 mkp., drzewo c. m. za 240 mkp., że kilogram kawy kosztuje 300 do 320 mkp., cukier 250 do 300 mkp., za kilogram, a czekolada do 1000 mkp.? Kto temu winien? I kto winien, że ilekroć władze wydadzą cennik maksymalny, odrazu znikają towary z publicznych targów i pojawiają się pokątnie w pasku z wyższemi cenami? Kto temu winien? Niechaj odpowiedzą ci, co lekkomyślnie imputują przetwórcom powód drożyzny.

Wymieniliśmy powyżej artykuły wyszłe na targ paskarski od producentów w stanie surowym, a gdy się one dostały już „szczęśliwie" po tych niezmiernie słonych cenach do rąk przetwórców, a więc: restauratorów, kawiarzy, cukierników itd. i gdy oni do przetworzenia tych artykułów — doliczyć muszą wszystkie dodatki i takie koszta jak: czynsz za lokal (obecnie o 400% podwyższony), dalej 30 proc. dodatki gminne, utrzymanie personalu, elektrykę (po 30 mp. za kilowat), szklanki zwykłe po 21 mk. i talerze zwykłe po 100 mk., (które łącznie ulegają zwykle stłuczeniu miesięcznie po kilkaset sztuk), dalej: podatki rządowe i gminne, — to radziby chętnie przyjęli wszyscy przetwórcy, a więc: restauratorowie, kawiarze, cukiernicy, itd. tak mądrą kalkulacyę cen za przetwarzane przez się towary, by wyszli na swoje, to znaczy, by po opłaceniu wszystkich kosztów, mieli nadto za swą pracę jaki taki prawny, godziwy zarobek i przedwojenne za taniość uznanie. Bo łatwo jest cisnąć w oczy wszystkim krakowskim przemysłom gospodnim zarzut uprawiania „orgii cen" — jak to uczyniło jedno z pism krakowskich — ale bardzo trudno udowodnić odnośnym przemysłom, że stosownie do ogólnej niezmiernej drożyzny towarów surowych, one lekkomyślnie, w celach egoistycznych wyśrubowują ceny w swym zakresie przetwórczym. Rzetelna opinia publiczna reprezentowana przez prasę naszą, powinna przedewszystkiem zwrócić się do władz odnośnych, by za wszelką cenę starały się ukrócić pasek w kraju, bo ten jest tylko i wyłącznie winien drożyźnie, a nie dozwolić rzucania na ślepo anatemy na tych, którzy towar słono w pasku opłacony, li tylko z prawnym zyskiem jako przetworzony publiczności odsprzedają. Egzekutywę stworzyć przeciw paskowi! a jeśli tej stworzyć nie można, to czekać aż intenzywna praca wszystkich obywateli kraju a z nią wolny handel i wolna konkurencya zaczną regulować naszą walutę. Innej rady niema; tania zaś krytyka li tylko gospodnich przemysłów jawnych, kontrolowanych i opodatkowanych, nie powinna być dopuszczalną — zasłania bowiem prawdę z faktyczną szkodą społeczeństwa.

Kraków, 10 lutego 1921. 256

St. Wolkowski
przew. Stow. przem. gospod.-szynkarskiego

Przegląd polityczny.

Z Rosyi sowieckiej.

Dwa kierunki w stosunku bolszewików do Polski.

Ag. „Russpress“ donosi: Z Moskwy nadeszła wiadomość, że w Kremlu odbyły się bardzo poważne konferencye ze współudziałem Lenina, Trockiego, Bucharina i in. członków central. komitetu wykonaw. Głównym tematem obrad była sprawa, jakie stanowisko zająć należy w stosunku do Polski. Przeciwnicy wojny dowodzili, że wznowienie wojny z Polską pociągnie za sobą wystąpienie Estonii, Łotwy, Rumunii, Węgier i być może Japonii, która zechce okupować Syberyę Wschodnią. Zwrócili również uwagę na poważną sytuacyę na Ukrainie. Zwolennicy wojny biją na kryzys ekonomiczny w Polsce i zmęczenie ludności, która tym razem nie będzie w stanie odeprzeć naporu wojsk sowieckich. Podobno narady nie dały żadnych pozytywnych rezultatów.

Militarystyczna mowa Trockiego.

Na specyalnem posiedzeniu moskiewskiego „Sowdepu“ Trocki przedstawił obszerne sprawozdanie z militarnej sytuacyi sowieckiej Rosyi. Armia nasza — powiedział Trocki — pod względem uzbrojenia, wyekwipowania i wyćwiczenia stoi obecnie [illegible] niż stała przed pół rokiem. Mamy cały szereg fabryk amunicyi, które pracują bardzo intenzywnie. A jednak robimy zakupy wojskowe i zagranicą. Wygląda to nieco paradoksalnie wobec tego, że zawieramy umowę pokojową z ostatnim naszym wrogiem — Polską. Ale jestem zwole[illegible]kiem formuły: chcesz pokoju, szykuj się do wojny. Nadchodząca wiosna, mojem zdaniem może przynieść dużo niespodzianek. Musimy przyznać się, że wisimy w powietrzu — oderwaliśmy Rosyę od starej podstawy, na której stała przez stulecia, lecz nowej podstawy jej nie daliśmy. I nie możemy dać, dopóki będą ją otaczały państwa kapitalistyczne, o burżuazyjnym ustroju. Albo u nas jak wszędzie, albo... wszędzie jak u nas. Tylko wtedy sprawa będzie ostatecznie załatwiona. Drogą pokojową to się zrobić nie da. A więc... więc musimy mieć wielką i silną armię. (Polpress).

Rozwiązanie związków zawodowych.

Podług wiadomości otrzymanych z Mińska, spór partyjny między Trockim, Leninem i Bucharinem w sprawie związków zawodowych zakończył się zwycięstwem partyi Trockiego. W tych dniach ma być ogłoszony dekret rady komisarzy ludowych o rozwiązaniu wszystkich związków zawodowych, dla których „niema miejsca w państwie socyalistycznem“. Krążą pogłoski, że Bucharin i Szlapnikow zamierzają wystąpić z partyi. (Russpress).

Komitet koncesyjny.

W Moskwie przy najwyższej radzie gospodarczej („Sownarchoz“) utworzono komitet koncesyjny, zadaniem którego jest przyjmowanie reklamacyi na koncesye od firm zagranicznych, projektowanie umów z niemi, przedstawienie projektów w radzie komisarzy ludowych, wreszcie załatwianie samych koncesyi, raczej ich strony formalnej. Do chwili obecnej w komitecie zarejestrowano do 60 koncesyi, z nich połowa przypada przedstawicielom niemieckiego kapitału. (Polpress).

„Platforma 18“.

W artykule p. t. „Syndykalizm w Rosyi“ we wczorajszym numerze „N. Dziennika“ przedstawiliśmy przesilenie w rosyjskiej partyi komunistycznej, które wybuchło na tle sprawy uznania robotniczych związków zawodowych oraz walkę, jaką toczy w tej sprawie Trocki z Leninem. Donoszą obecnie z Rygi, że opozycya wydała deklaracyę, określającą jej stanowisko. Deklaracya nosi miano „platformy 18“. Wśród podpisanych na niej figurują: Dzierżyński, Feliks Kon, Rakowski, Larin-Preobrażeński, Kreściński, Jakowlewa, Sokolnikow, Serebriakow, Goldman, Iwanow, Hartler, Piatakow, Awerin i Bela Kun.

Hr. Sforza o stanowisku Włoch na konferencyi paryskiej.

Na posiedzeniu senatu włoskiego, przedłożył hr. Sforza, minister spraw zagranicznych, szczegółowe sprawozdanie wyniku ostatniej konferencyi międzynarodowej w Paryżu i wytłumaczył obszernie linię wytyczną, po której postępuje w rozmaitych sprawach delegacya włoska. Po szczegółowem rozważeniu sprawy odszkodowań, mówca oświadczył, że zajął przychylne stanowisko w sprawie uznania „de jure“ państw bałtyckich i Gruzyi. Mimo wątpliwości, podnoszonych z innych stron, to stanowisko rządu włoskiego — ciągnął minister dalej — nie dowodzi bynajmniej żadnego uprzedzenia do narodu rosyjskiego, który po obecnych próbach powróci do równowagi i dojdzie do odrodzenia przez oparcie się na szeregu państw związkowych i przez uszanowanie praw sąsiednich krajów.

Odnośnie do Austryi, hr. Sforza podniósł, że problem austryacki interesuje ogół państw. Włochy uważają go nie za dalszy ciąg dzieła pomocy, które pierwsze zapoczątkowały, lecz za problem organicznej odbudowy Austryi, który winien być rozwiązany przy pomocy środków, dostarczanych przez wszystkie państwa sojusznicze. Ta ostatnia myśl, żywo podtrzymywana przez delegacyę włoską, stała się podstawą projektu, przyjętego w Paryżu.

W sprawie tureckiej minister oświadczył, że na konferencyi paryskiej był za porozumieniem się bezpośredniem z rządem Angory w celu przywrócenia, o ile to możliwe, równowagi i pokoju na wschodzie dla dobra całego świata.

Z sali koncertowej.

WIKTOR LABUŃSKI — ERMANNO BEATO.

Gra prof. Wiktora Labuńskiego posiada wiele cech solidnej szkoły przy chwalebnej, w układzie programu ukazującej się dążności pianisty do zaznajomienia publiczności z utworami nowszej muzyki fortepianowej — w danym wypadku młodorosyjskiej. Silne uderzenie, znaczna technika i prosta niewyszukana interpretacya (choć może za zimna i sucha) są zaletami gry prof. Labuńskiego. Grany na początku „koncert bez orkiestry“ Schumanna (op. 14) jest jednym z tych młodzieńczych utworów mistrza, w których szukał nowych dróg dla starych środków ekspressyi instrumentalnej przez skomponowanie koncertu fortepianowego, w którymby sam fortepian występował jako instrument solowy, a zarazem zastępowałby zupełnie akompaniament orkiestry — podobnie jak tego chciał Chopin (w „allegro de concert“ op. 46) i szereg ówczesnych, dziś zapomnianych kompozytorów. Kierunek ten popierał Schumann i słowem w jednym z swych artykułów w „Neue Zeitschrift fur Musik“, mieszczącym się obecnie w jego książce „Musik und Musiker“.

Włoską muzykę fortepianową (wciąż tylko fortepian!), starą i nową można było słyszeć na koncercie młodego Włocha, Ermanno Beato. Najciekawsze były dwa małe „obrazki“ Pizzettiego, który obok Caselli, Respighi, Malipiera i i. należy do modernizmu włoskiego, kroczącego śladami najnowszej muzyki niemieckiej i francuskiej, ale zdradzającego swą włoską naturę i tradycyę zdrową linią melodyi, która wyziera z każdego szczegółu i nie pozwoli się tam — na szczęście — stłumić. Pianista nie pozostawił najlepszego wrażenia, a to z powodu zbyt licznych cech — że tak powiem — feministycznych gry jego. Począwszy od powłóczystych, leniwych i kokieteryjnych ruchów rąk, a skończywszy na sentymentalnej przeważnie interpretacyi (nawet Bacha i Brahmsa) nic w tej grze nie było męskiego, silnego. Biegłość znaczna, ale nie najsolidniejsza, uderzenie i ton miękkie — za miękkie (zato znakomite piano) pedalizacya chaotyczna, wymagająca jeszcze naprawek.

Dr. Henryk Apte.

Popis Żyd. Tow. gimnastycznego.

Onegdaj odbył się w szczelnie zapełnionej sali kinoteatru „Warszawa“ doroczny popis Ż. T. G. w Krakowie. I znowu mieliśmy sposobność z satysfakcyą stwierdzić, jaką cieszy się sympatyą i z jakiem głębokiem zrozumieniem dąży do spełnienia swych zadań ta placówka fizycznego wychowania młodzieży żydowskiej w Krakowie. Cechująca stale ćwiczące w Ż. T. G zastępy karność, doskonała pod względem technicznym forma, a przy tem pełna swoboda ruchów i w tym wypadku znalazła swój plastyczny wyraz we wszystkich ćwiczeniach tak obrazowych jak i na przyrządach. Specyalnym wdziękiem i naturalnem odczuciem muzyki odznaczały się pomysłowo skomponowane a w wykonaniu nader trudne ćwiczenia pań maczugami. Bardzo udatnie wypadły wolne ćwiczenia kursu uczniów, a zachwyt publiczności wywołał trzeci obraz ćwiczeń dzieci. Niewiadomem było, co wpierw podziwiać na popisie, czy harmonijne zgranie ruchów u wykonawców, czy też nadzwyczajny nakład pracy kierowników Kahanego i Rubinsteina w sumiennem przygotowaniu ćwiczeń. Clou popisu stanowiły ćwiczenia panów na wysokich poręczach i ostatni obraz piramid zastępu pań. Jakkolwiek zarzucićby można brak należytej postawy przy dochodzeniu i odchodzeniu od przyrządów i załamanie nóg przy wsiadach i staniu na poręczach, niemniej z zadowoleniem zaznaczyć należy dalszy, bardzo znaczny postęp ćwiczących pod względem technicznym. Na szczególne wyróżnienie zasługują pp. Ohrensteinówne i Rosenzweiżanka za swą męską cechę w wykonaniu ćwiczeń na poręczach, a pp. Billig, Kahane i Rubinstein za wyróżniającą się i jak zazwyczaj nader wysoko postawioną formę.

Przyglądając się dotychczasowej działalności Ż. T. G. i jego wysiłkom około zainteresowania społeczeństwa żydowskiego dla spraw fizycznego wychowania młodzieży żydowskiej, przyłączamy się w całości do wypowiedzianego w wstępnem przemówieniu przewodniczącego Ż. T. G. p. Zygmunta Hochwalda apelu, by społeczeństwo krakowskie jak najgorliwiej i najwydatniej poparło myśl budowy własnego domu gimnastycznego.

KRONIKA.

Kraków, 12 lutego.

— Z powodu spoczynku sobotniego i wcześniejszego skutkiem tego zamknięcia redakcyi nie zawiera numer dzisiejszy ostatnich wiadomości telegraficznych i kronikarskich.

—o—

— **Sprzedaż cukru za styczeń.** Od czwartku dnia 17 lutego br. rozpocznie się sprzedaż cukru białego na kupony styczniowe legitymacyi zbiorowych w ilości po 400 gr. na osobę w cenie 72 mk za 1 kg. tj. 28 80 Mk za 400 gr.

W celu przydziału cukru winni zgłosić się zastępcy sklepów rejonowych i konsumów oraz zakładów zbiorowego pożycia po asygnaty w Biurze Centralnem Magistratu ul. Wiślna L. 4, w dniach 12, 14 i 15 bm. i natychmiast podjąć asygnowane ilości. Równocześnie Magistrat zawiadamia, że sprzedaż cukru za grudzień kończy się z dniem 14 lutego br.

Konsumy i sklepy rejonowe mają złożyć zrealizowane kupony cukrowe na rzeczony miesiąc we właściwych biurach chlebowych do dnia 17 bm. włącznie.

— **Cena kaszy jaglanej** sprzedawanej w bieżącym tygodniu w sklepach rejonowych i konsumach wynosi 40 Mkp za 1 kg., zaś sprzedawanej mąki kukurudzianej 22 Mkp.

— **Dyrekcya kolei państwowych w Krakowie** komunikuje: Aż do czasu pomnożenia ilości pociągów osobowych i pospiesznych obsadzać się będzie na polecenie p. ministra kolei żelaznych przedziały pierwszej klasy tak jak przedziały drugiej klasy, licząc na jeden przedział pierwszej klasy po ośm, a na pół przedziału po cztery miejsca siedzące. Zarządzenie to obowiązuje w całej Polsce.

Obligacye pożyczki długoterminowej i krótkoterminowej z r. 1920 nadeszły do Małopolski; mianowicie obligacye pożyczki długoterminowej w listopadzie r. z., a krótkoterminowej w pierwszej połowie stycznia b. r. Mimo to niektóre instytucye finansowe nie pobrały ich dotychczas z filialnej Kasy Krajowej w Krakowie (gmach Starostwa). Ekspozytura Urzędu Pożyczek Państwowych w Krakowie uprasza tedy te instytucye finansowe, które dotychczas obligacyi nie pobrały, aby zechciały je wziąć z Filialnej Kasy Krajowej w Krakowie jak najrychlej, gdyż leży to w interesie klientów banków. Świadectwa tymczasowe winny być wymienione na obligacye w ciągu lutego br., uprasza się tedy wszystkich subskrybentów, aby we własnym interesie zgłosili się jak najrychlej po obligacye w tych instytucyach, w których zakupili świadectwa tymczasowe, a w razie przesiedlenia się na inne miejsce zamieszkania w oddziale P. K. K. P.

— **Żydowski Fundusz Narodowy**, jego działalność w Palestynie i znaczenie dla narodu żydowskiego. Na powyższy temat odbędzie się staraniem Kom. Lok. org. syońskiej w Krakowie wykład p. inż. Tennebauma w niedzielę o godz. 7 i pół wieczorem w sali przy ul. Stradom 15.

— **Żydowska kwestya robotnicza i próby jej rozwiązania.** Pod powyższym tytułem odbędzie się w lokalu stow. „Achdus“ odczyt p. Singera w sobotę 12 bm. o godz. 3 popołudniu.

— **Zbiórki publiczne.** Magistrat zezwolił Towarzystwu obrony kresów zachodnich Polski w Krakowie na urządzenie przez wszystkie niedziele lutego b. r. zbiórki pieniężnej na rzecz Towarzystwa przy stolikach ustawionych w lokalach publicznych jak: teatrach, kawiarniach i t. d. oraz ulicach miasta.

— Odczyt. Niezawisła żyd. socyal. demokr. partya robotnicza Poale Syon w Krakowie urządza w niedzielę dnia 13 lutego o godz. 7 wieczór w sali czytelni ludowej „Ezra“, Krakowska 41, odczyt redaktora M. Singera, na temat: Żydowska klasa pracująca a międzynarodówka proletaryatu.

— Występ gość. Kaz. Kamińskiego. Z „Bagateli“ komunikują nam: Dziś, sobota 12-go po raz dwunasty ukaże się na scenie „Bagateli“ „Mandaryn Wu“ z Kaz. Kamińskim w roli tytułowej. Po raz ostatni powtórzony będzie jutro o 4 popołudniu „Mandaryn Wu“ dla publiczności, która może jedynie w dnie świąteczne i popołudniowe godziny korzystać z widowisk.

— Jaś i Małgosia. Z teatru „Bagateli“ donoszą: Baśń operowa Humperdincka odegraną zostanie siłami krak. Towarzystwa Operowego w „Bagateli“, w sobotę popołudniu, dnia 19 lutego. Czysty dochód z przedstawienia przeznaczony na żłóbek im. Henryka Sienkiewicza. Publiczność krakowska, pozbawiona w sezonie zimowym opery niewątpliwie skorzysta ze sposobności usłyszenia tego utworu Humperdincka, popierając tem samem szlachetny cel przedstawienia. Bilety wcześniej do nabycia w biurze Inż. Piotra Króla ul. Wiślna l. 2. Od czwartku 17 bm. przy kasie w Bagateli.

— Z sądu wojskowego. Pod przewodnictwem ppułk. k. s. dra Bartika toczyło się wczoraj kilkanaście rozpraw. Między innymi na ławie oskarżonych zasiadł szeregowiec krakowskiej kadry rzemieślniczej Kazimierz Wyroba. Oskarżony w towarzystwie dwóch niewyśledzonych dotychczas sprawców dopuścił się 9 grudnia u. r. kradzieży na szkodę Karola Trąbki w Bronowicach. Przyłapany jednak przez Trąbkę na gorącym uczynku oddany został w ręce żandarmów, którzy przy oskarżonym znaleźli broń palną.

Po przeprowadzonej rozprawie trybunał, przyjąwszy pod uwagę, że Wyroba jest już za kradzież dwukrotnie karany, skazał go na 3 lata ciężkiego więzienia.

Nadto Gierson Izraelski i Berek Szklarz, którzy będąc poborowymi w maju 1919 r. uciekli na Śląsk Górny, skazani zostali na karę więzienia po 1 roku każdy.

Oskarżał prok. kap. Wanicki.

— Aresztowanie włamywacza. Pod zarzutem kilku włamań aresztowała policya krakowska 16-let. Marka Śmietanę. Włamał on się między innemi do mieszkania Reginy Spingarn (Krakusa 9), gdzie skradł garderobę i pościel wartości 17.000 Mk. Nadto Śmietana skradł Salomei Ślizkiej (Celna 11) garderobę wartości 5000 mk.; wreszcie [illegible] oficerowi, zamieszkałemu przy ul. Siemiradzkiego skradł on futro, które następnie sprzedał znanemu paserowi Janowi Koźlikowi za 1000 Mk. W związku z tem aresztowano za paserstwo Maryana Lipińskiego.

— Brat brata okradł. Aresztowano w Krakowie 18-let. Bronisława Stefanika, który swojemu bratu Janowi, introligatorowi (Groble 20) skradł większą ilość bielizny wartości 20.000 marek. — Część rzeczy odebrano.

— Na gorącym uczynku. Aresztowano 28 l. Stanisława Cygana, który onegdaj koło godz. 9 wieczorem w domu przechodnim w Rynku głównym l. 12, rozbiwszy szybę wystawową, usiłował skraść na szkodę kuśnierza Finka skórki futrzane znacznej wartości. Przechodnie przytrzymali Cygana i oddali go w ręce policyi.

— Kradzież futer. Onegdaj włamano się do handlu futer Izraela Steinera (Grodzka 29) i skradziono 100 skórek, tzw. farbówek, 20 pasów selskinowych, błon patagońskich królików i inne futra ogólnej wartości 150 tysięcy marek. Sprawcy dotąd nie wyśledzeni.

— Za kradzież plecaka z wiktuałami podczas jazdy pociągiem aresztowano 28-l. Macieja Węglarza z Mszany Dolnej.

— Kieszonkowiec. Na tutejszym dworcu kolejowym przytrzymano znanego kieszonkowca Andrzeja Kumorka, l. 17, który Władysławowi Chwałkowi skradł portfel z gotówką i dokumentami.

— „Przedświt-Haszachar“, W sobotę, dnia 12 bm. o godz. 7 wieczorem odbędzie się w lokalu przy ul. Stradom l. 15 I. zebranie, na którem Dr. Pilzer, inż. Zimmerman i red. Freund referować będą n. t.: „Obecna sytuacya w Palestynie“. Ze względu na ważność sprawy uprasza się wszystkich żyd. akademików o jak najliczniejsze i punktualne przybycie. 2531

REPERTUAR TEATRU M. J. SŁOWACKIEGO
Sobota: „Nina“ Kampfa.

REPERTUAR TEATRU „BAGATELA“.
Sobota: „Mandaryn Wu“

REPERTUAR TEATRU M. POWSZECHNEGO.
Sobota: „Romeo i Julia“.

REPERTUAR TEATRU ŻYDOWSKIEGO.
Sobota: „Bar Kochba“.

WYKŁADY W „TOYNBEE-HALI“
(sala „Ezry“, ul. Krakowska 41).

Sobota godz. [illegible]: Dr. Semel: O literaturze nowohebrajskiej.

Wykłady w miejskiem Muzeum Przemysłowem. ul. Smoleńsk l. 9.

Sobota: P. inż. Mieczysław Seifert: „Gazy ziemne“.

Z kraju.

Zniesienie Rady szkolnej krajowej. W wykonaniu ustawy z 4 czerwca ub. r. zarządziło Min. Wyznań i Oświecenia zniesienie Rady szkolnej kraj. W jej miejsce tworzy się na razie jeden okręg szkolny lwowski z kuratorem na czele i dodaną mu radą szk. okręgową. Instancyami niższemi będą rady szkolne powiatowe i miejskie, a wreszcie rady szkolne miejscowe.

Projekt o przymusowej inwentaryzacyi dawniejszych wydań książkowych i archiwalnych wniesiony został do sejmu, ponieważ dotychczas często cenne zabytki piśmiennictwa nie były dostępne dla celów naukowych bo ich posiadacze odmawiali dostępu ludziom nauki.

Komisaryat epidemiczny Ligi narodów rozpoczął już swą działalność w Polsce. Z ramienia komisaryatu przebywa w Warszawie płk. A. Gauthier, do pomocy mu zaś jest dodanym lekarz warszawski dr. L. Rajchan. Siedzibą komisaryatu jest Warszawa ul. Langnerowska l. 2.

Amerykański Czerwony Krzyż rozpocznie wkrótce akcyę ratowania dzieci w Polsce.

Francusko-polskie zawody w piłkę nożną. W dniu wczorajszym odbyła się konferencya sportowców polskich z szefem wydziału prasowego i propagandy przy wojskowej misyi francuskiej, komendantem Brodem, w sprawie urządzenia matchu piłki nożnej francusko-polskiego. Postanowiono urządzić zawody w okresie od 20 do 31 maja w Polsce. Przybędzie reprezentacyjna drużyna z Paryża i rozegra match 22 i 23 maja w Warszawie, 25 i 26 we Lwowie, 28 i 29 w Krakowie, a 31 maja w Poznaniu.

Dział gospodarczy.

Ustawa o organizacyi giełd w Polsce ukazała się w nrze 13 Dz. U. Omówiliśmy ją obszernie natychmiast po przyjęciu jej przez sejm, dnia 21 ub. miesiąca.

Ściąganie kontyngentu. Min. aprow. Grodziecki rozesłał do wojewodów i wydziału aprowizacyjnego Małopolski okólnik, w którym zaznaczając, że akcya ściągania kontyngentu ani nie jest energicznie przeprowadzana, ani też mimo wyznaczenia ścisłych terminów nie zbliża się ku końcowi — poleca zarządzić niezwłocznie, by działalność komisyi kontyngentowych została ukończona bezwzględnie do dnia 15. II. b. r. i by odraczane przez te komisye terminy dostaw nie były późniejsze, niż dzień 1-go marca b. r.

Do dnia 1-go marca b. r. dostawa kontyngentu winna być zatem ukończona. W tym celu organy administracyjne winny z całą energią użyć wszystkich środków, jakie posiadają do swej dyspozycyi.

Gdyby jednak niektórzy producenci pomimo wysiłków starostwa nie odstawili kontyngentu do wymienionej daty, należy zastosować względem nich możliwie najwyższy wymiar kar.

Filia Banku Rzeszy niemieckiej w Gdańsku (terytoryum nie należące do Niemiec) będzie utrzymana. „Przegląd Wieczorny" dowiaduje się, że rząd polski żadną miarą nie pozwoli owej firmie gdańskiej Banku Rzeszy niemieckiej rozwijać jakiejkolwiek działalności poza Gdańskiem i okręgiem tego Wolnego Miasta. Nad działalnością owej filii gdańskiej Banku Rzeszy niemieckiej będzie rozciągnięta skrupulatna kontrola. Wszelkie próby ekspanzyi w Polsce będą surowo karane.

Z giełdy.

Kraków, 11 lutego.

Na dzisiejszem zebraniu dalsza zwyżka znowu ogólna; atoli niektóre papiery widocznie zbyt silnie wysforowały się naprzód, skoro pod koniec zaczęły one dość znacznie opadać. I tak P. T. H., które zyskało 135 punktów ponad poziom wczorajszy, utrzymało tylko 25 punktów zwyżki (podobnie Żegluga Polska), a końcowe transakcye Parowozów wykazują nawet zniżkę 475 punktów. Trzebinia żelazo i Siersza górnicza w analogicznej znajdowały się sytuacyi. Rekord zwyżkowy osiągnęła Polska Nafta (650 punktów), Trzebinia tłuszcze (500 punktów) i Polski Glob 350 punktów.

Akcye bankowe i papiery lokacyjne w zastoju. Waluty i dewizy bez żadnej zmiany.

Giełda krakowska z dnia 11 lutego 1921 r.

Akcye bankowe:	ofiar.	żądano	transakc.
Bank Przemysłowy Mk.	650·—	700·—	
„ Hipoteczny	680·—	740·—	
„ Małopolski	750·—	800·—	
Gal. Ziemski Bank Kredytowy	700·—	775·—	
Powszechny Bank Kredytowy S. A	200·—	—·—	
Bank Związku Spółek Zarobkowych	4200·—	4600·—	
Akcye Tow. handl. przem.			
Polskie Tow. handl. („P T, H.")	1400·—	1550·—	1540—1425
Handl. Spółk. akc. „Impeks"	700·—	750·—	740—730
„Polski Glob" Tow. transportowo-handl.	2400·—	2700·—	2400—2700
Żegluga Polska	1000·—	1150·—	1150—1000
Zieleniewski	8200·—	8500·—	8350·—
Warsz. Ska akc. Budowy Parowozow	3800·—	4200·—	4150—3800
„Lemiesz" fabryka maszyn rolniczych	6000·—	6300·—	
„Trzebinia" fabr. maszyn i narzędzi roln.	4100·—	4400·—	4350—4150
„Automotor" fabryka samochodów	2100·—	2300·—	2200—2250
„Górka" fabryka cementu	7300·—	7600·—	7550—7500
Gal. akc. Zakłady Góra Siersza	6000·—	6400·—	6400—5975
„Tepege" Tow. dla przedsięb. górniczych	8800·—	9000·—	
Polska nafta	3200·—	3600·—	3200—3600
Elektrownia w Sierszy	6300·—	6700·—	
„Oikos" T. A.	4200·—	4500·—	
„Pezet" Powszechne zakłady budowlane	1400·—	1600·—	1500—1600
Fabr. przetworów tłuszcz. w Trzebini	3300·—	3700·—	3400—3650
„Krakus" Zjedn. fabr. przetw. wyskokow.	4100·—	4500·—	4100—4500
Fabryka porcelany w Ćmielowie	4100·—	4400·—	4200—4400

Waluty i dewizy	Waluta markowa Gotówka (banknoty) Kupno	Sprzedaż	Czeki i wpłaty Kupno	Sprzedaż
Dolary St. Zj.	750·—	800·—	—·—	—·—
Franki francuskie	52·—	56·—	—·—	—·—
Marki niemieckie	12·—	13·—	13·—	14.—
Korony austryackie	110·—	115·—	115·—	120.—
Korony czesko-słowackie	10·—	11·—	10·50	11·50
Lei rumuńskie	10·—	11·—	—·—	—·—
Liry włoskie	29·—	30·—	—·—	—·—

Końcowe kursa dewiz w Zurychu 11 bm.: Berlin 1027¼ (10 bm. 10.20), Holandya 211.25 (211.25), Nowy Jork 615 (617), Londyn 23.91 (23.94), Paryż 44.25 (44.15), Medyolan 22.45 (22.45), Bruksela 46.40 (46.50), Praga 7.80 (7.75), Wiedeń 1.35 (1.55), Warszawa w kursach początkowych notowana 0.80 (0.80).

Kursa dewiz w Wiedniu 11 bm.: Amsterdam 20.75, Zagrzeb 485.25, Berlin 1162. Bruksela 52.55. Budapeszt 127, Bukareszt 925. Londyn 2.707.50, Medyolan 25.15, Nowy Jork 694, Paryż 50.05, Praga 877, Zofia 802.50. Warszawa 81.2., Zurych 11287.50 amerykańskie 692, belgijskie 5.230, bułgarskie 820, marki niemieckie 1161, angielskie 2700, francuskie 4980, holenderskie 238.50, włoskie 2515, marki polskie 81.75, rumuńskie 912.50, rosyjskie 312, szwajcarskie 11262.50, czeskie 876, węgierskie 126.25.

Kurs marki polskiej w Gdańsku wynosił 10 bm. w gotówce 7.40—7.50, Przekazy na Warszawę 7.30 w Berlinie 7.45, Noty Kiesa 17½.

Marka polska w Pradze 11 bm. 8.12, przekazy na Warszawę 9.12.

TELEGRAMY.

Heca antysemicka w Berlinie.

Berlin. (Tel. wł.). Na zgromadzeniu wyborczem partyi demokratycznej w Poczdamie przyszło do burzliwej hecy antysemickiej. Obecni na sali niemiecko-narodowi przerywali ciągle mowcom groźbami i wyzwiskami, skierowanymi pod adresem Żydów i „pachołków żydowskich". Tem ostatniem mianem obrzucono wszystkich ministrów i działaczy niemieckich, nie idących na lep agitacyi niemiecko-narodowych.

Przedstawiciel PPS. na zjazd socyalistyczny we Wiedniu.

Warszawa. PAT. Posłowie socyalistyczni Czapiński, Diamand i Niedziałkowski wyjeżdżają jako delegaci PPS. na zjazd socyalistów w Wiedniu. W zjeździe wezmą udział te partye, które nie przystąpiły do trzeciej międzynarodówki.

Napad na redakcyę pisma komunistycznego w Tryeście.

Tryest. PAT. (Agencya Stefani). Z powodu zamordowania karabiniera przez komunistów, członkowie stowarzyszenia faszistów urządzili wczoraj wieczór manifestacyę przed redakcyą komunistycznego pisma. Kiedy policya chciała rozproszyć manifestantów, padły strzały z okna budynku redakcyjnego, przyczem zraniono policyanta i dwóch przechodniów. Z tego powodu dokonała policya opróżnienia budynku, aresztowała redaktorów i zecerów dziennika. Manifestanci wtargnęli następnie do redakcyi i podpalili ją.

KINOTEATR „WARSZAWA“ STRADOM 15

vis-à-vis D. O. G. Przystanek tramwajowy.

Wyświetla od piątku dnia 4-go lutego

KRÓLOWA DRAGA (Krwawa noc w Serbii w roku 1903).

Dramat dziejowy w 7-miu aktach, ilustrujący ówczesny zamach stanu i zabójstwo króla serbskiego Aleksandra i Dragi. W głównej roli MAGDA SONJA.

Drobne ogłoszenia.

Zamienię sklep frontowy z piwnicą na mieszkanie. Zgłoszenia listowne pod „Zamiana“ do Administr. Nowego Dziennika. 461

Kolonia ogrodnicza młodzieży żydowskiej w Krakowie poszukuje administratora możliwie z wiadomościami buchalteryi. Pierszeństwo mają obeznani z gospodarstwem wiejskiej. Zgłoszenia przyjmuje Diamant, Podgórze, ulica Nadwiślańska 8. 247

Zgubiono kartę zwolnienia na nazwisko Salomon Gastfreund Słomniki. Łaskawy znalazca zechce za wynagrodzeniem oddać pod wyżej podany adres. 465

Beczki żelazne 200 litrowe poleca Hil Badian, Lwów, Janowska 12. 232

Ludzi do wszelkich zawodów poleca Biuro pośrednictwa pracy mężczyzn Kraków. Stradom 15. — Zgłoszenia od 8—5. 185

Przechodząc z ul. Św. Agnieszki do poczty (przy ul. Skawińskiej) zgubiłam damski zegarek złoty z brylancikami i złotym łańcuszkiem. Uczciwy znalazca zechce go oddać za sowitem wynagrodzeniem u firmy Józef Rakower, Kraków, ul. Św. Agnieszki. 467

Zarząd Kolonii Ogrodniczej młodz. żyd. zawiadamia, że nauka ogrodnictwa, pszczelnictwa i hodowli drobiu rozpocznie się w poniedziałek dnia 14. lutego br. o godz. 8-ej popoł. w szkole miejskiej im. Kazimierza W. na Kazimierzu. Dodatkowe wpisy przyjmuje Zarząd do dnia 18-go bm. włącznie od godz. 5—6. tamże. 248 Zarząd.

Szukam spólnika z działu sukiennego i tekstylnego z odpowiednim kapitałem. Mam dobrze zaprowadzony lokal, liczną klientelę i urządzenie. Oferty pod „Okazicielowi dwukoronówki Nr. 755766.“ Poste Restante Kraków. Poczta główna. 472

FABRYKA KAPELUSZY 471
I. Grossa, w Krakowie przy ul. Stradom 27, poszukuje kilka zdolnych panien do nauki szycia kapeluszy słomkowych. Zgłoszenia między 3—6 pop. tamże.

Biuro pośrednictwa pracy kobiet żyd. 145
Stradom 15, I. p. of.
Poleca zdolne ekspedyentki, kasyerki oraz kelnerki.

ORTOPEDYCZNE obuwie na wszelkie skrócenia i chore nogi, jak również obuwie normalne, wykonuje z doborowego materyału 436
Pracownie ortopedyczne „Zdrowie“ Kraków, św. Gertrudy L. 7. Jan SOLARSKI i Ska.

BIURKO 232
prawie nowe, okazyjnie do sprzedania. Wiadomość tylko od 2—3 w południe: ul. Czapskich 1, (boczna Wolskiej) II. piętro, m. 71.

Poszukuję 230 **inteligentnej panny** do 6-letniego chłopczyka. Posada do objęcia zaraz. Zgłoszenia pisemne do: „SAN“ Przemysł drzewny Kraków, ul. Grodzka 69.

KTO RAZ SPRÓBOWAŁ TEN PRZEKONAŁ SIĘ ŻE NAJLEPSZA PASTA DO OBUWIA JEST MARY

ŻĄDAĆ WSZĘDZIE!

Pasta „MARY“ dzięki swym własnościom chemicznym czyni skórę odporną na wilgoć, zapobiega pękaniu i nadaje obuwiu piękny połysk. 471

PRZEDSTAWICIEL NA MAŁOPOLSKĘ:
Dom Handlowy **Jakob Verständig, Rzeszów,** ulica Zamkowa L. 6.

PAPIER wszelkiego rodzaju

FABRYCZNY SKŁAD PAPIERU
SAMUEL INSLICHT
Wiedeń—Kraków—Warszawa.
Centrala: Wiedeń I. Bauernmarkt 10. Tel. 4643/IV.
Filia: **Kraków, Dietlowska 59**

MOTORY
bezynowe 6 HP. przewoźne
KÖRAUS
Najnowszej i najsolidniejszej konstrukcyi, wszelkie części składowe z najlepszego materyału łatwe do obsługiwania i transportowania. Nadają się wyśmienicie do poruszania wszelkich **maszyn rolniczych, małych tartaków i młynów.** Dostarcza natychmiast ze składu w Krakowie 200
Gener. repr. na Polskę
A. ROMER
biuro techn. handl.
Kraków, Długa 74.

ROBOTY KRAWIECKIE z własnych i powierzonych materyałów wykonuje szybko i najstaranniej
P. GISSER
ul. Rab. Meiselsa 42.

Praktykanta biurowego poszukuje S. Zollmann, Kraków, pl. Matejki 6. Pisemne oferty należy przynieść ze sobą. 231

Dwutlenek manganu (Braunstein) w kawałku i mielony
Natrium bisulfat,
Siarczan żelaza (Eisenvitriol) dostarcza
H. SENFT, Kraków, Bonerowska L. 6.

Biuro pośrednictwa pracy mężczyzn czynne od 8—12. Kraków, Stradom 15. 14

Samodzielnego korespondenta polsko-niemieckiego poszukuje do natychmiastowego wstąpienia poważna Spółka Akcyjna. Pisemne zgłoszenia pod „Korespondent“ przyjmuje Biuro ogłoszeń H. Fallek, Kraków, Bonerowska 11. 253

Zawiadamiam, że przyjmuję już
kapelusze damskie do przefasonowywania
według otrzymanych najnowszych modeli paryskich.
Z powodu znacznych zamówień na nowe kapelusze wkrótce zmuszony będę wstrzymać przyjmowanie kapeluszy do przefasonowywania.
W interesie Szan. P. T. Klienteli leży, by kapelusze już teraz oddawała do przefasonowywania. 446
FABRYKA KAPELUSZY DAMSKICH
S. WIENER, Kraków, Stradom 5.

PIJAWKI
w większych ilościach do nabycia
Zgłoszenia tylko osobiste u p. Ziegelmana, Kraków, Krakowska 1. 459

PAPIER
BERNHARD RATZ
Wiedeń II., Vorgartenstr. 195.
Filia:
KRAKÓW, UL. SENACKA L. 6.
Oferuje wszelkiego rodzaju papier: bezdrzewny, konceptowy, drukowy, satynowany, Havanna, Pelleur, „Hutpost“, afiszowy, „Superior“ i t. d.
z własnego magazynu w Krakowie.
Przy zapytaniach proszę o podanie ilości. 248

ERDAL **ERDAL**

Patrzcie co za cuda łaski,
patrzcie bez żalu,
buty pani i pana małżonka
sieją blaski od Erdalu.
Erdal
czarny — żółty — bronzowy — biały.
Reprezentacya na Polskę
JÓZEF LAX I SYN,
Kraków,
Zwierzyniecka 6 190

OKUCIA DO MEBLI

SKŁAD FABRYCZNY FIRMY
„PRZEMYSŁ KRAKÓW“
DZIAŁ: OKUCIA DO MEBLI
KRAKÓW • BONEROWSKA 7

Najskuteczniejszy środek przeciwko osłabieniu i wycieńczeniu organizmu, niemocy, małokrwistości (anemii), brakowi apetytu, złemu trawieniu i t. p.
:: PIGUŁKI SIŁOTWÓRCZE ::
wyr. Lab. Farm. **„Ap. KOWALSKI“** w Warszawie Miodowa 1.
Skutek wprost zdumiewający, ujawnia się już po zużyciu pierwszego flakonu.
Żądać w aptekach i składach aptecznych. 4079
Uwaga! Polecamy również wszelkie inne preparaty Lab. Farm. Apt. Kowalskiego.
Hurtowna sprzedaż w Krakowie: **Magister B. Jaworniecki** Akc. Tow. **„PHARMA“** ul. Długa L. 5. **Magister St. Szczepański i Ska f. „HYGEA“** ul. Krupnicza L. 12. Główny reprezentant na Kraków i Zachodnią Małopolskę firma **„HYGEA“**.

WORKI
różnego gatunku i płachty
kupuje i sprzedaje
LANDAU I FEINSINGER
Lwów, ul. Sykstuska L. 58a
Magazyn w pasażu Hermana (Colosseum). 4447

Nakładem Gal. Spółki Wydawn. Red. nacz.: Dr. Eliasz Tisch. Red. odp.: Maksymilian Feldman. Nowa Drukarnia Dziennikowa w Krakowie, Orzeszkowej 7